

Green Deals, maatschappelijke akkoorden,

de rol van de programmamanager..

...en andere dilemma's...

Edwin Lokkerbol

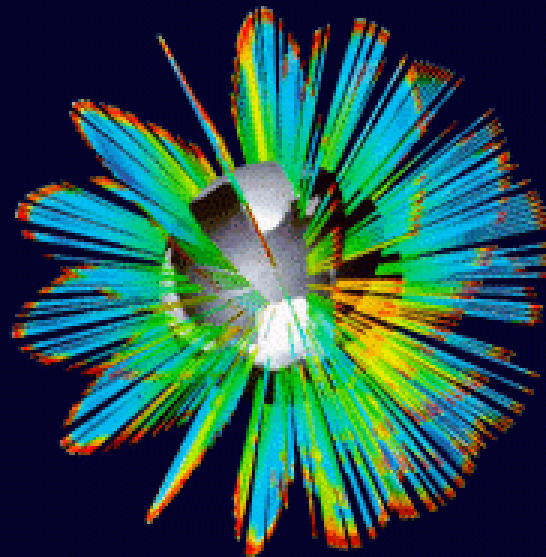
Berenschot, Openbaar Ministerie, KNVB, ANWB,
Vereniging van Waterbouwers

- Brancheorganisaties
- Tijdelijke samenwerkingen tussen publiek en
privaat
- Maatschappelijke akkoorden
 - innovatie/duurzaamheid/circulairiteit

THE INFORMATION AGE:
ECONOMY, SOCIETY AND CULTURE

Volume I

THE RISE OF THE
NETWORK
SOCIETY

Manuel Castells

De netwerksamenleving

- **"Netwerken vormen de nieuwe sociale morfologie van onze samenleving en de verspreiding van netwerklogica verandert de wijze van werken en resultaten in processen en productie, ervaring, macht en cultuur. Hoewel netwerken, als organisatievorm, al bestonden in andere tijden en plaatsen voorziet het paradigma van de informatietechnologie in de materiële basis voor de verspreiding in de totale sociale structuur." *Manuel Castels, 1996***

THE NETWORKING INFRASTRUCTURE

THE NETWORKING INTERFACE

THE FIRM

Network Governance

Network Management

Suppliers

Co-suppliers

Distributors

Competition

Customers

Consultants

Professional Associations

Science Partners

Trade Associations

Science Parks

Incubators

Industry Networks

Centres for Collaboration

Business Clubs

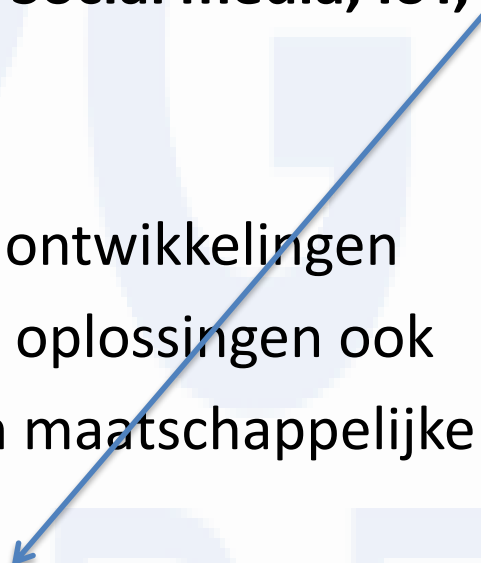
Investment Networks

Clusters

Wat zien we maatschappelijk?

- Digitalisering van de samenleving **Social media, IoT, data, sensoren**
- Internationalisering/globalisering
- Versnelling van maatschappelijke ontwikkelingen
- Kennis ziet door alle ketens heen, oplossingen ook
- Geen vanzelfsprekende sociale en maatschappelijke structuren meer
- Meer tijdelijke en fluïde netwerken

Wat zien we maatschappelijk?

- Digitalisering van de samenleving **Social media, IoT, data, sensoren**
 - Internationalisering/globalisering
 - Versnelling van maatschappelijke ontwikkelingen
 - Kennis ziet door alle ketens heen, oplossingen ook
 - Geen vanzelfsprekende sociale en maatschappelijke structuren meer
 - **Meer tijdelijke en fluïde netwerken**
-

Dus?

Digitalisering...

**Geen vanzelfsprekende sociale en
maatschappelijke structuren
meer...**

Meer tijdelijke netwerken...

Wat zien we maatschappelijk?

- Digitalisering van de samenleving o.i.v. Social media, IoT, data, sensoren
- Internationalisering/globalisering
- Versnelling van maatschappelijke ontwikkelingen
- Kennis ziet door alle ketens heen, oplossingen ook
- Geen vanzelfsprekende sociale en maatschappelijke structuren meer
- Meer tijdelijke en fluïde netwerken

Wat doet de overheid?

- Terugtrekkende overheid
- Regisserende overheid, uitvoering bij 'lagere' overheden en private partijen
- **Draagvlak zoeken betekent continue op zoek gaan naar wisselende coalities per beleidsterrein**

Wat zien we maatschappelijk?

- Digitalisering van de samenleving o.i.v. Social media, IoT, data, sensoren
- Internationalisering/globalisering
- Versnelling van maatschappelijke ontwikkelingen
- Kennis ziet door alle ketens heen, oplossingen ook
- Geen vanzelfsprekende sociale en maatschappelijke structuren meer
- Meer tijdelijke en fluïde netwerken

Wat doet de overheid?

- Terugtrekkende overheid
- Regisserende overheid, uitvoering bij 'lagere' overheden en private partijen
- **Draagvlak zoeken betekent continue op zoek gaan naar wisselende coalities wordt per beleidsterrein**

Maatschappelijke akkoorden worden overeengekomen met een (steeds) grote variatie aan publiek-private partijen

Wat zien we maatschappelijk?

- Digitalisering van de samenleving o.i.v. Social media, IoT, data, sensoren
- Internationalisering/globalisering
- Versnelling van maatschappelijke ontwikkelingen
- Kennis ziet door alle ketens heen
- Geen vastzittende sociale en maatschappelijke structuren meer
- Meer tijdelijke en fluïde netwerken

Project- en programmamanagement bij overheid of bedrijfsleven is niet goed genoeg afgestemd op deze ontwikkelingen.

Wat doet de overheid?

- Terugtrekkende overheid
- Regisserende overheid, uitvoering bij 'lagere' overheden en private partijen
- In tegenwoordige tijd betekent continue op zoek gaan naar wisselende coalities wordt per beleidsterrein

Maatschappelijke akkoorden worden overeengekomen met een (steeds) grote variatie aan publiek-private partijen

Wat zien we maatschappelijk?

- Digitalisering van de samenleving o.i.v. Social media, IoT, data, sensoren
- Internationalisering/globalisering
- Versnelling van maatschappelijke ontwikkelingen
- Kennis ziet door alle ketens heen
- Geen vanzelfsprekende sociale en maatschappelijke structuren meer
- Meer tijdelijke en fluïde netwerken

Wat doet de overheid?

- Terugtrekkende overheid
 - Regisserende overheid, uitvoering bij 'lagere' overheden en private partijen
- Maatschappelijk betekent continue op zoek gaan naar wisselende coalities wordt per beleidsterrein

Project en programma management

TUSSEN overheid EN bedrijfsleven is niet goed genoeg afgestemd op deze ontwikkelingen.

Maatschappelijke akkoorden worden overeengekomen met een (steeds) grote variatie aan publiek-private partijen

Wat zien we maatschappelijk?

- Digitalisering van de samenleving o.i.v. Social media, IoT, data, sensoren
- Internationalisering/globalisering
- Versnelling van maatschappelijke ontwikkelingen
- Kennis ziet door alle ketens heen
- Geen vanzelfsprekende sociale en maatschappelijke structuren meer
- Meer tijdelijke en netwerk

Wat doet de overheid?

- Terugtrekkende overheid
- Regisserende overheid, uitvoering bij 'lagere' overheden en private partijen
- 'Maatschappelijke akkoorden' betekent continue op zoek gaan naar wisselende coalities wordt per beleidsterrein

Project- en programmamanagement

TUSSEN overheid EN bedrijfsleven is niet goed genoeg afgestemd op deze ontwikkelingen.

Interdependenties, doelen, opbrengsten, besluitvorming, dynamiek van besluiten, etc. die we niet goed genoeg kennen.

Voorbeelden?

COP21/CMP11

Paris France

Doelstellingen Energieakkoord

duurzame energie in 2020

+14%

duurzame energie in 2023

+16%

energieverbruik per jaar

-1,5%

energieverbruik per jaar in 2020

-100 petajoule

CO2-uitstoot in 2050

-80%

Klimaatakkoord

Klimaatakkoord op hoofdlijnen

Tafel Elektriciteit

Doelen

20,2 Mt

vermindering CO₂-uitstoot in 2030

Driekwart elektriciteit duurzaam

Maatregelen

7 x keer zoveel wind- en zonne-energie als nu

Stroom uit zon en wind wordt 40% of meer goedkoper met de juiste voorwaarden

700 windturbines op zee, 500 op land, 75 miljoen zonnepanelen erbij

Gemeenten bepalen samen met burgers de regionale energiestrategieën (RES)

Groeiend gebruik van schone elektriciteit door industrie, gebouwen en mobiliteit

Alle gebruikers van elektriciteit betalen mee aan de aanleg van nieuwe netten op zee

Tafel Gebouwde Omgeving

Doelen

3,4 Mt

vermindering CO₂-uitstoot in 2030

2 miljoen woningen aardgasvrij

Overige woningen minder aardgasverbruik

Maatregelen

Door opschaling wordt duurzame warmte een kwart tot de helft goedkoper

Kwaliteit: Efficiënter, stiller, compacter, slimmer

Belasting op aardgas wordt hoger, op stroom lager. Verduurzamen gaat hierdoor lonen

€20.000 meer investeringsruimte, woonlastenneutraal, dankzij lening op huis ipv eigenaar

Tafel Mobiliteit

Doelen

7,3 Mt

vermindering CO₂-uitstoot in 2030

Doelen elektrisch vervoer: Elektrificatie personenvervoer

Aanpassen mobiliteitsgedrag

Maatregelen die verkend worden

1,8 tot 2,8 miljoen elektrische auto's kunnen helft doelstelling leveren (3-5 Mton)

Dekkende laadinfrastructuur wordt kostenefficiënt gerealiseerd, bereikbaar voor iedereen

Doorzetten van huidige fiscaal beleid, met voordelen voor schone en emissieloze auto's.

Meer elektrische lease, 2e hands en deelauto's

Makkelijker switchen tussen modaliteiten, spitsmijden, thuis werken

Tafel Industrie

Doelen

14,3 Mt

vermindering CO₂-uitstoot in 2030

Verduurzamen industrie

Maatregelen die verkend worden

Industrie gaat elektriciteit gebruiken ipv fossiel voor warmte

Lagere ambitie voor CO₂-opslag tov regeerakkoord

Mogelijkheden energiebesparing volop benutten

Tafel Landbouw en Landgebruik

Doelen voor energie

3,5 Mt

vermindering CO₂-uitstoot in 2030

Doelen energie:
Meer duurzame energie

Maatregelen die verkend worden

Opschaling gebruik geothermie in kassen

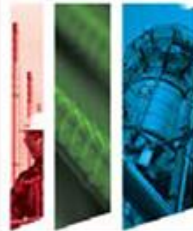
Landbouw gaat in toenemende mate stroom gebruiken ipv gas

Meer bos en natuur vermindert uitstoot en levert biomassa

SER Energie akkoord

van particuliere beleggers
in vastgoed

VEMW

e-Decentraal

VERENIGING FEDERATIE DECENTRALE DUURZAME ENERGIE NEDERLAND

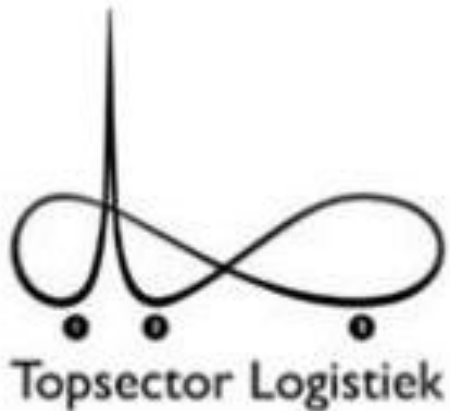

VERBOND VAN VERZEKERAARS

PENSIOEN

Topsectoren beleid

Regionale en bestuurlijke samenwerkingen

En hoe zit het met de Green Deals?

Van Parijse klimaatakkoord..

1. naar kabinetsbeleid Rutte III;
2. klimaattafels en doelen per departement, duurzaamheidsdoelen Ministerie van Infrastructuur en Water;
3. sectorale aanpak;
4. zoals 'Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en zeehavens'

Green Deals..

Doel: barrières wegnemen om duurzaamheid te bevorderen.

Rol overheid:

- wegnemen van belemmeringen in wet- en regelgeving
- toegankelijk maken van netwerken
- ondersteunen van toegang tot de kapitaalmarkt
- inbrengen van kennis

Green Deals inspireren bij voorkeur ook anderen en maken de weg vrij voor volgende duurzame initiatieven. Zo zorgen Green Deals samen voor brede navolging en impact. De Green Deals hebben een doorlooptijd van gemiddeld 2 tot 3 jaar.

Thema's: Energie, voedsel, water, grondstoffen, biodiversiteit, mobiliteit, biobased economy, klimaat, bouw

Wat is een Green Deal

- <https://www.rvo.nl/actueel/videos/green-deals-3-succesvolle-voorbeelden>
- Hoeveel Green Deals zijn er?

Wat is een Green Deal

- <https://www.rvo.nl/actueel/videos/green-deals-3-succesvolle-voorbeelden>
- Hoeveel Green Deals zijn er?

452

Ondertekenen Green Deal

Green Deals Zeevaart, binnenvaart en zeehavens

Provincies.

- Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen, handelend als bestuursorgaan, namens deze mevrouw H. Tiemens, wethouder duurzaamheid (klimaat en energie), wonen, mobiliteit, parkeren, groen en water, hierna te noemen: gemeente Nijmegen;

Overheden.

- Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart, vertegenwoordigd door de heer R. Kasteel, directeur, hierna te noemen: CBRB;
- Koninklijke BLN-Schuttevaer, vertegenwoordigd door de heer D. Schrijer, voorzitter, hierna te noemen: BLN;
- Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders, vertegenwoordigd door de heer S. Hassing, voorzitter, hierna te noemen:
- KVNR;
- Nederland Maritiem Land, vertegenwoordigd door de heer A. Uytendaal, directeur, hierna te noemen: NML;
- Netherlands Maritime Technology, vertegenwoordigd door de heer R. de Graaf, managing director, hierna te noemen:
- NMT;
- Vereniging van Waterbouwers, vertegenwoordigd door de heer E. Lokkerbol, directeur, hierna te noemen: VvW;

Brancheorganisaties.

- Groningen Seaports NV, vertegenwoordigd door mevrouw M. van den Dungen, directiesecretaris, hierna te noemen: GSP;
- Havenbedrijf Amsterdam NV, vertegenwoordigd door de heer K. Overtoom, president-directeur, hierna te noemen: HbA;
- Havenbedrijf Rotterdam NV, vertegenwoordigd door de heer R. Paul, Chief Operational Officer, hierna te noemen: HbR;
- North Sea Port, vertegenwoordigd door de heer J.P.D.M. Lagasse, Chief Executive Officer, hierna te noemen: North Sea Port;
- Havenbedrijf Moerdijk NV, vertegenwoordigd door de heer F.J. van den Oever, directeur, hierna te noemen: Havenbedrijf Moerdijk NV;
- Moerdijk NV;

Daartoe komen Partijen het volgende overeen:

In 2030:

De CO₂-emissies van de Nederlandse binnenvaartvloot gereduceerd te hebben met 40% tot 50% ten opzichte van 2015.

Tenminste 150 binnenvaartschepen voorzien te hebben van een zero-emissie aandrijflijn.

Tenminste een emissie-loos zeeschip in de vaart gebracht te hebben.

In 2035:

Een reductie van de emissie van milieuverontreinigende stoffen door de binnenvaart met 35% tot 50% ten opzichte van 2015.

In 2050:

Een nagenoeg emissievrije en klimaat-neutrale binnenvaart gerealiseerd te hebben.

Een absolute CO₂-reductie van 70% ten opzichte van 20083 door de zeevaart gerealiseerd te hebben.

Zo spoedig mogelijk na 2050 en in ieder geval voor het eind van deze eeuw wordt gekomen tot een klimaat-neutrale zeevaart.

Wat doet de overheid?

- *Artikel 5 Acties Overheden*
- Overheden coördineren via de Taskforce, zoals bedoeld in artikel 25, hun acties ter uitvoering van de Green Deal om tot samenhangend beleid (op het gebied van milieuzones e.d.) te komen.
- IenW ondersteunt de verduurzamingsinitiatieven voor de binnenvaart van scheepseigenaren, verladers en banken door zich in te spannen voor wet- en regelgeving, waarin zo veel mogelijk heldere doelen en normen ten aanzien van de eisen op het gebied van verduurzaming zijn opgenomen.
- Overheden spannen zich in om waar mogelijk experimenteerruimte voor nieuwe technieken en circulaire activiteiten beschikbaar te stellen. Het gaat daarbij zowel om experimenteerruimte in fysieke zin als experimenteerruimte binnen de huidige wet- en regelgeving, bijvoorbeeld door middel van ontheffingen met gunstiger voorwaarden voor duurzame schepen. De brancheorganisaties en andere relevante betrokkenen informeren overheden zo concreet mogelijk aan welke experimenteerruimte zij in voorkomende gevallen behoefte hebben.
- IenW zorgt ervoor dat, in het kader van de NRMM-verordening⁷, de inzet van Euro VI vrachtwagenmotoren in binnenvaartschepen wordt gefaciliteerd en zal in overleg met de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) een passende procedure ontwikkelen waarmee de gelijkwaardigheid van die motoren kan worden bevestigd.
- Overheden bevorderen zowel nationaal als internationaal de totstandkoming van een adequate infrastructuur voor alternatieve duurzame brandstoffen voor de binnenvaart, zoals bunkerlocaties voor duurzame biobrandstoffen en wisselpunten voor batterijen.
- IenW heeft in 2021 de herziene Richtlijn hernieuwbare energie (REDII) in de nationale wetgeving geïmplementeerd. Met deze implementatie gaat ook de binnenvaart vallen onder de partijen waarvoor een jaarverplichting hernieuwbare energie voor vervoer geldt. Dit zal leiden tot een stapsgewijze verhoging van de verplichting tot bijmenging van duurzame biobrandstoffen.

Wat doet de overheid?

- *Artikel 5 Acties Overheden*
- Overheden **coördineren via de Taskforce**, zoals bedoeld in artikel 25, hun acties ter uitvoering van de Green Deal om tot samenhangend beleid (op het gebied van milieuzones e.d.) te komen.
- IenW **ondersteunt de verduurzamingsinitiatieven** voor de binnenvaart van scheepseigenaren, verladers en banken door zich **in te spannen** voor wet- en regelgeving, waarin zo veel mogelijk heldere doelen en normen ten aanzien van de eisen op het gebied van verduurzaming zijn opgenomen.
- **Overheden spannen zich in om waar mogelijk** experimenteerruimte voor nieuwe technieken en circulaire activiteiten beschikbaar te stellen. Het gaat daarbij zowel **om experimenteerruimte** in fysieke zin als experimenteerruimte binnen de huidige wet- en regelgeving, bijvoorbeeld door middel van ontheffingen met gunstiger voorwaarden voor duurzame schepen. De brancheorganisaties en andere relevante betrokkenen informeren overheden zo concreet mogelijk aan welke experimenteerruimte zij in voorkomende gevallen behoefte hebben.
- IenW zorgt ervoor dat, in het kader van de NRMM-verordening⁷, de inzet van Euro VI vrachtwagenmotoren in **binnenvaartschepen wordt gefaciliteerd en zal in overleg** met de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) een passende **procedure ontwikkelen** waarmee de gelijkwaardigheid van die motoren kan worden bevestigd.
- **Overheden bevorderen** zowel nationaal als internationaal de totstandkoming van een adequate infrastructuur voor alternatieve duurzame brandstoffen voor de binnenvaart, zoals bunkerlocaties voor duurzame biobrandstoffen en wisselpunten voor batterijen.
- IenW heeft in 2021 de herziene Richtlijn hernieuwbare energie (REDII) in de nationale wetgeving **geïmplementeerd**. Met deze implementatie gaat ook de binnenvaart vallen onder de partijen waarvoor een jaarverplichting hernieuwbare energie voor vervoer geldt. Dit zal leiden tot een stapsgewijze verhoging van de verplichting tot bijmenging van duurzame biobrandstoffen.

Kenmerken van de Green Deal aanpak

- Veel partijen..
- Grote belangen, geen gemeenschappelijk vertrekpunt, geen gedeelde urgentie..
- Geen helder definieert doel..
- Niet willen tekenen..

Dialogoog

- Waar zit de spanning?
- Wat zijn de dilemma's?
- Wat zijn interventies?

Stellingen

- *Green Deals zijn te veel gericht op politieke doelen en niet op realiseren maatschappelijke doelen*
- *Het managen van een Green Deal heeft niets te maken met goed programma-management (Prince2 o.i.d.)*

Wat is nodig voor een succesvolle Green Deal?

Gemeenschappelijke urgentie;
1 gemeenschappelijk belang;
Budget/geld;
Politieke druk/urgentie;
Transparant besluitvormingsproces;
Voorbeelden en voorlopers;
Perspectief voor alle betrokkenen;
Vertrouwen.